

§ 117

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Tuomas Rantasen aloitteeseen koskien ikääntyneiden yhteisöllisen asumisen ja asumispalvelujen kehittämistä

HEL 2015-013254 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon:

"Yhteisöllisten asumisratkaisujen kehittäminen yhdeksi asumisen vaihtoehtoksi myös ikääntyneille on tärkeää. Asumisen eri vaihtoehtojen järjestäminen ei ole ensisijaisesti sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa, vaikka myös asuminen huomioidaan sosiaali- ja terveysten palvelujen ohjauksessa ja neuvonnassa.

Yksi Stadin ikäohjelman 2015–2016 toimeenpanosuunnitelman viidestä toimenpidekokonaisuudesta on nimeltään lähtöä asumista, ja sen tavoitteena on ikääntyneiden asumisen parantaminen ja kotona asumisen mahdollisuuksien lisääminen. Oma koti ja asuinympäristö ovat keskeisiä elämisen puitteita. Ikääntyneiden asumisen kehittämisohjelman tavoitteet vuosille 2013–2017 on sisällytetty Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelmaan, jonka koordinoinnista vastaa kaupunginkanslian johdolla poikkihallinnollinen asumisen ja maankäytön sihteeristö. Uusi päivitetty asumisen- ja maankäytön toteutusohjelma käsitellään kaupunginvaltuustossa kevätkaudella 2016.

Lukuisat tutkimukset osoittavat useimpien vanhojen ihmisten haluavan asua omassa kodissaan. Asuinpaikan pysyvyys vahvistaa itsenäistä elämää, riippumattomuutta ja sosiaalisen tuen saamisen mahdollisuuksia silloinkin, kun oma toimintakyky heikkenee. Asuinpaikan pysyvyys on puolestaan vastakkainen näkökulma sille, että on tarve muuttaa hoivan ja palvelujen saamisen vuoksi erityisasumiseen esim. palvelutaloon. Kodin ja paikan jatkuvuus on keskeistä. Ageing in place -ajattelun pääperiaatteena on, että ihminen voi vanheta omassa kotiympäristössään, joka laajasti ottaen käsittää ympäristön, asunnon, sosiaalisen ympäristön ja lähipalvelut sekä niiden toiminnallisuuden että esteettömyyden. Tärkeää on huolehtia fyysisen asuinympäristön rinnalla vanhenevan ihmisen toiminnallisesta ja psykososiaalisesta ympäristöstä. Tämä tarkoittaa erilaisten yhteisöllisten toimintamuotojen kehittämistä normaaliasumisen yhteyteen.

Tavoitteena on, että ikääntyneenkään ei tarvitsisi muuttaa omasta kodistaan, ja kotona asumista voidaan tarvittaessa tukea eri keinoin.

Tuen ja palvelujen järjestäminen voi joiltakin osin olla helpompaa ja kustannustehokkaampaa yhteisölliseen asumiseen. Keskeisintä yhteisöllisessä asumisessa tulisi kuitenkin olla yhteisön itsensä tarjoama tuki asukkailleen.

Helsingiläiset ovat toteuttaneet omatoimisesti yhteisöllisiä asumishankkeita kuten Loppukiri, Aikalisä ja Kotisatama. Myös Settlementtiasuntojen asuntohankkeiden toiminta-ajatus perustuu yhteisölliseen asumiseen. Lisäksi kaupungin vuokra-asuntoja voi hakea yhteisölliseen asumiseen. Jätkäsaaren Maltan yhteisöasumisessa asukkaat ovat eri-ikäisiä, jolloin asukkaat voivat tukea toisiaan eri tavoilla, mikä vahvistaa yhteisöä.

Suomessa on määrätietoisesti purettu moniportaista palvelujärjestelmää, jossa ikääntyneet joutuivat muuttamaan useastikin toimintakyvyn muuttuessa ja palvelutarpeiden kasvaessa. Sosiaali- ja terveyslautakunta katsoo, että esitetty ikääntyneiden yhteisöllisen asumisen kehittäminen on toimiva ratkaisu nimenomaan sellaisille ikääntyneille, joilla on siihen itsellään motivaatiota ja sosiaalisia valmiuksia. Tällaisissa tapauksissa yhteisöllinen tuki voi parantaa paljonkin viimeisten vuosien elämän laatua. Varsinkin muistisairaiden lisääntyessä tarvitaan monimuotoista asumista. Toisaalta tuetun asumisen keskittämisen kautta saavutettava aikahyöty voidaan käyttää tukipalvelujen laadun parantamiseen, koska kotikäynneille jää enemmän aikaa asiakkaiden kanssa toimimiseen.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Omassa kodissa asumisella sekä asuinpaikan pysyvyydellä on positiivisia vaikutuksia ikääntyneiden terveyteen ja hyvinvointiin. Yhteisöllisyys tukee terveyttä ja hyvinvointia, ja sitä tulee edistää normaaliasumisen yhteydessä."

Käsittely

Vastaehdotus:

Laura Nordström: Korvataan kappale 7 seuraavalla: "Suomessa on määrätietoisesti purettu moniportaista palvelujärjestelmää, jossa ikääntyneet joutuivat muuttamaan useastikin toimintakyvyn muuttuessa ja palvelutarpeiden kasvaessa. Sosiaali- ja terveyslautakunta katsoo, että esitetty ikääntyneiden yhteisöllisen asumisen kehittäminen on toimiva ratkaisu nimenomaan sellaisille ikääntyneille, joilla on siihen itsellään motivaatiota ja sosiaalisia valmiuksia. Tällaisissa tapauksissa yhteisöllinen tuki voi parantaa paljonkin viimeisten vuosien elämän laatua. Varsinkin muistisairaiden lisääntyessä tarvitaan monimuotoista asumista. Toisaalta tuetun asumisen keskittämisen kautta saavutettava aikahyöty

17.05.2016

voidaan käyttää tukipalvelujen laadun parantamiseen, koska kotikäynneille jää enemmän aikaa asiakkaiden kanssa toimimiseen.”

Kannattaja: Rene Hursti

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Korvataan kappale 7 seuraavalla: ”Suomessa on määrätietoisesti purettu moniportaista palvelujärjestelmää, jossa ikääntyneet joutuivat muuttamaan useastikin toimintakyvyn muuttuessa ja palvelutarpeiden kasvaessa. Sosiaali- ja terveyslautakunta katsoo, että esitetty ikääntyneiden yhteisöllisen asumisen kehittäminen on toimiva ratkaisu nimenomaan sellaisille ikääntyneille, joilla on siihen itsellään motivaatiota ja sosiaalisia valmiuksia. Tällaisissa tapauksissa yhteisöllinen tuki voi parantaa paljonkin viimeisten vuosien elämän laatua. Varsinkin muistisairaiden lisääntyessä tarvitaan monimuotoista asumista. Toisaalta tuetun asumisen keskittämisen kautta saavutettava aikahyöty voidaan käyttää tukipalvelujen laadun parantamiseen, koska kotikäynneille jää enemmän aikaa asiakkaiden kanssa toimimiseen.”

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 13

Maija Anttila, Sirpa Asko-Seljavaara, Gunvor Brettschneider, Sami Heistaro, Rene Hursti, Joonas Leppänen, Jouko Malinen, Laura Nordström, Kimmo Parhiala, Hannu Tuominen, Tuomas Tuure, Markku Vuorinen, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi yksimielisesti jäsen Laura Nordströmin vastaehdotuksen.

Esittelijä

vs. virastopäällikkö
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Pirjo Sipiläinen, arkkitehti, puhelin: 310 42256
pirjo.sipilainen(a)hel.fi
Tuulikki Siltari, arviointitoiminnan johtaja, puhelin: 310 69984
tuulikki.siltari(a)hel.fi

Liitteet

1 Rantanen Tuomas, toivomusponsi, Kvsto 25.11.2015 asia 19

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Sosiaali- ja terveyslautakunta antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Yhteisöllisten asumisratkaisujen kehittäminen yhdeksi asumisen vaihtoehtoksi myös ikääntyneille on tärkeää. Asumisen eri vaihtoehtojen järjestäminen ei ole ensisijaisesti sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa, vaikka myös asuminen huomioidaan sosiaali- ja terveyspalvelujen ohjauksessa ja neuvonnassa.

Yksi Stadin ikäohjelman 2015–2016 toimeenpanosuunnitelman viidestä toimenpidekokonaisuudesta on nimeltään lähtöä asumista, ja sen tavoitteena on ikääntyneiden asumisen parantaminen ja kotona asumisen mahdollisuuksien lisääminen. Oma koti ja asuinympäristö ovat keskeisiä elämisen puitteita. Ikääntyneiden asumisen kehittämisohjelman tavoitteet vuosille 2013–2017 on sisällytetty Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelmaan, jonka koordinoinnista vastaa kaupunginkanslian johdolla poikkihallinnollinen asumisen ja maankäytön sihteeristö. Uusi päivitetty asumisen- ja maankäytön toteutusohjelma käsitellään kaupunginvaltuustossa kevätkaudella 2016.

Lukuisat tutkimukset osoittavat useimpien vanhojen ihmisten haluavan asua omassa kodissaan. Asuinpaikan pysyvyys vahvistaa itsenäistä elämää, riippumattomuutta ja sosiaalisen tuen saamisen mahdollisuuksia silloinkin, kun oma toimintakyky heikkenee. Asuinpaikan pysyvyys on puolestaan vastakkainen näkökulma sille, että on tarve muuttaa hoivan ja palvelujen saamisen vuoksi erityisasumiseen esim. palvelutaloon. Kodin ja paikan jatkuvuus on keskeistä. Ageing in place -ajattelun pääperiaatteena on, että ihminen voi vanheta omassa kotiympäristössään, joka laajasti ottaen käsittää ympäristön, asunnon, sosiaalisen ympäristön ja lähipalvelut sekä niiden toiminnallisuuden että esteettömyyden. Tärkeää on huolehtia fyysisen asuinympäristön rinnalla vanhenevan ihmisen toiminnallisesta ja psykososiaalisesta ympäristöstä. Tämä tarkoittaa erilaisten yhteisöllisten toimintamuotojen kehittämistä normaaliasumisen yhteyteen.

Tavoitteena on, että ikääntyneenkään ei tarvitsisi muuttaa omasta kodistaan, ja kotona asumista voidaan tarvittaessa tukea eri keinoin. Tuen ja palvelujen järjestäminen voi joiltakin osin olla helpompaa ja

kustannustehokkaampaa yhteisölliseen asumiseen. Keskeisintä yhteisöllisessä asumisessa tulisi kuitenkin olla yhteisön itsensä tarjoama tuki asukkailleen.

Helsingiläiset ovat toteuttaneet omatoimisesti yhteisöllisiä asumishankkeita kuten Loppukiri, Aikalisä ja Kotisatama. Myös Settlementiasuntojen asuntohankkeiden toiminta-ajatus perustuu yhteisölliseen asumiseen. Lisäksi kaupungin vuokra-asuntoja voi hakea yhteisölliseen asumiseen. Jätkäsaaren Maltan yhteisöasumisessa asukkaat ovat eri-ikäisiä, jolloin asukkaat voivat tukea toisiaan eri tavoilla, mikä vahvistaa yhteisöä.

Suomessa on määrätietoisesti purettu moniportaista palvelujärjestelmää, jossa ikääntyneet joutuivat muuttamaan useastikin toimintakyvyn muuttuessa ja palvelutarpeiden kasvaessa. Ei ole tarkoituksenmukaista palata sellaisiin ratkaisuihin, jotka eivät tue kotona asumista riittävästi, vaan johtavat toistuviin muuttoihin elämän viimeisinä vuosina. Sosiaali- ja terveyslautakunta ei kannata aloitteessa mainitun erillisen kaupungin toteuttaman ikäihmisille kohdistetun asuintalon rakentamista.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Omassa kodissa asumisella sekä asuinpaikan pysyvyydellä on positiivisia vaikutuksia ikääntyneiden terveyteen ja hyvinvointiin. Yhteisöllisyys tukee terveyttä ja hyvinvointia, ja sitä tulee edistää normaaliasumisen yhteydessä.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt sosiaali- ja terveyslautakunnalta lausuntoa valtuutettu Tuomas Rantasen aloitteeseen.

Esittelijä

vs. virastopäällikkö
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Pirjo Sipiläinen, arkkitehti, puhelin: 310 42256
pirjo.sipilainen(a)hel.fi
Tuulikki Siltari, arviointitoiminnan johtaja, puhelin: 310 69984
tuulikki.siltari(a)hel.fi

Liitteet

1 Rantanen Tuomas, toivomusponsi, Kvsto 25.11.2015 asia 19

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano